EUROPEISKA UNIONEN

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling:
Europa investerar i landsbygdsområden

Europeiska havs- och fiskerifonden:
En satsning på hållbart fiske

LOKALKRAFT
LEADER ÅLAND

Verksamhetsberättelse 2018

Talka vid Rädda Lumparnas projekt Reningsdammen vid Storängsdikets mynning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING 3
MEDLEMMAR 4
KONTORET – ÅLANDS LANDSBYGDSCENTRUM 4
STYRELSEN OCH AKTIONSGRUPPERNA 2018 5
Styrelse- och aktionsgruppsmöten 5
Föreningsmöten 6
PROJEKT 7
EGNA PROJEKT 8
Fisken ska fram 9
SEABASED 10
NÄTVERKANDE OCH SAMARBETEN 10
Landsbygdspolitik i Svenskfinland: IDNET 10
Övervakningskommittén 10
Styrgruppen för utvärdering 10
Bärkraft.ax 10
Water management task force 10
Styrgruppen för Landsbygdsutveckling 10
HÄNDELSER UNDER ÅRET 11
JANUARI 11
FEBRUARI 11
MARS 11
APRIL 12
MAJ 12
JUNI 13
JULI 13
AUGUSTI 14
SEPTEMBER 15
OKTOBER 15
NOVEMBER 16
Synlighet i media 18
Övrigt 18

INLEDNING

Från 15 pågående Leader- och FiskeLeaderprojekt vid årets början till 51 förordade projekt vid årets slut har Lokalkraft Leader Ålands koordinator tillsammans med styrelse, två aktionsgrupper och fyra arbetsutskott haft ett fullspäckat år. Stödmottagare för de pågående projekten har tagit kontakt för rådgivning vid begäran om ändringar, vid delredovisningar och slutredovisningar. Nya stödmottagare har fått rådgivning och hjälp med ansökan från idé till beslut, samtidigt som ytterligare projektförfrågningar har kommit in. Båda utvecklingsstrategierna Leaderstrategi 2014-2020[1] och Ett hållbart fiskeÅland 2014-2020[2] har reviderats och utvärdering har skett kontinuerligt. I slutet av året togs beslut om att begära anbud för att tillfälligt anlita en fiskeprojektlots (FLAG) och miljöprojektlots (LAG). Det finns dock fortfarande ett behov av extra resurser för att trygga en fortsatt stabil och växande verksamhet.

Föreningen arrangerade och stod värdar för Den finlandssvenska landsbygdsriksdagen, ett tre dagars event i oktober för 80 deltagare från Svenskfinland samt några deltagare från Sverige, Norge, Danmark och Island. För arrangemanget anlitades en extern projektledare som tillsammans med befintlig koordinator och en tillsatt styrgrupp planerade och genomförde eventet.

Flytten till Ålands Landsbygdscentrum, representationen i nätverk som Bärkraft.ax (Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland) och IDNET (landsbygdspolitik i Svenskfinland) har genererat mer synlighet och samarbeten, vilket också resulterat i nya idéer, utveckling och relationer, vilket stärker föreningen som en landsbygdsutvecklingsorganisation med lokal kraft.

Jomala den 24 april 2019
Lokalkraft Leader Åland, gm Alexandra de Haas

[1] Inom ramen för Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014-2020

[2] Inom ramen för det åländska genomförandet av Finlands operativa program för fiskerinäringen 2014-2020

MEDLEMMAR

Under 2018 hade föreningen 95 medlemmar bestående av privatpersoner (20), föreningar (60) och kommuner (15). I december 2018 tog kommunfullmäktige i Hammarland beslut om medlemskap i Lokalkraft Leader Åland för 2019, efter ett uppehåll på tre år. Det är nu glädjande att samtliga kommuner på Åland tillsammans med övriga medlemmar bidrar till landsbygdsutveckling på gräsrotsnivå.

KONTORET – ÅLANDS LANDSBYGDSCENTRUM

Lokalkraft Leader Ålands besökskontor flyttade i december 2017 från källarlokalen på Styrmansgatan i Mariehamn till Ålands Landsbygdscentrum vid Jomala Gård. Fastighetsverket är hyresvärd och har renoverat den byggnad som tidigare fungerat som naturbruksskola. Även de organisationer som tidigare funnits på området flyttade in i lokalerna tillsammans med Lokalkraft Leader Åland och Ålands Marthadistrikt. Under året har även Ålands fiskare rf och Ålands naturskola flyttat in i huset.

Kontoret finns tillgänglig för besök, möten och rådgivning enligt överenskommelse. Koordination, administration och rådgivning utförs av Firma Alexandra de Haas (tidigare Visuella), som arbetat i genomsnitt ca 135 timmar per månad med de olika uppdragen för LAG (68%), FLAG (18%) och föreningens övriga verksamhet (14%) under året.

> Ålands Landsbygdscentrums organisationer skall bidra till att utveckla och bredda näringsverksamheten på landsbygden. Detta sker genom rådgivning, utbildning, demoodling och projektverksamhet.

[3]

Lokalkraft Leader Åland ingår tillsammans med organisationerna under paraplyet Ålands Landsbygdscentrum. En representant från varje organisation ingår i en ledningsgrupp som under 2018 delat aktualiteter och diskuterar gemensamma frågor två gånger i månaden. Många goda synergieffekter både vad gäller utveckling av verksamheten, samarbeten, nätverkande och marknadsföring har skett i samband med flytten.

Lantråd Katrin Sjögren och Fastighetsverkets Vd Stefan Rumander inviger Ålands Landsbygdscentrum i samband med Åland Grönskar

Ålands Landsbygdscentrum

Landsbygdsutveckling · Ålands Hushållningssällskap · Ålands Producentförbund · Ålands Skogsvårdsförening · Ålands 4H distrikt · LPA Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt

Skördefestens Vänner · Lokalkraft Leader Åland · Ålands Fiskare · Ålands Marthadistrikt · Ålands naturskola · Wurma Ab Redovisningstjänster

[3] Wurma Ab flyttar in 2019. Övriga organisationer på Jomala Gård är Fananamma, Ålands veterantraktorklubb och Ålands omsorgsförbunds dagliga verksamhet

STYRELSEN OCH AKTIONSGRUPPERNA 2018

Listan nedan illustrerar sammansättningen i de tre grupper som verkar inom Lokalkraft Leader Åland.
Styrelsen med 7 ordinarie ledamöter och 3 suppleanter
Den lokala aktionsgruppen (LAG) [4] med 18 personer, som även indelats i tre arbetsutskott
Fiskets lokala aktionsgrupp (FLAG) [5] med 15 personer, varav 7 av dem även ingått i ett arbetsutskott

LEADER ÅLAND SAMMANSÄTTNING 2018

* = omvald ** = ny

STYRELSE	LAG	FLAG	Namn	Invald t.o.m	Representerar	Sektor
	x		Elina Lindroos	31.12.2018	Privatperson	privat
	x		Marie Snällström	31.12.2018	FUIA	tredje
	x		Lena Eriksson **	31.12.2019	Privatperson	privat
	x		Daniel Karlsson **	31.12.2019	Ålands Gille rf	tredje
	x		Jaana Ojanen *	31.12.2019	Ål. 4H distrikt	tredje
	x		Karin Rosenberg-Brunila	31.12.2018	Ålands Natur & Miljö	tredje
	x		Kennet Lundström	31.12.2018	Sottunga kommun	offentl.
ordinarie	x		Bo-Erik Sandell *	31.12.2019	Privatperson	privat
ordförande	x		**Tage Eriksson**	31.12.2018	Ål. Producentförbund	tredje
ordinarie	x		Therese Ling	31.12.2018	Privatperson	privat
ordinarie	x		Birgitta Bergman-Jansson	31.12.2019	Ålands stuguthyrarförening	tredje
ordinarie	x		Stig Forsman	31.12.2018	Pellas Skeppargård	tredje
1 suppleant	x		Moa Rytterstedt	31.12.2018	Skunk	tredje
ordinarie	x	x	Kristian Packalén *	31.12.2019	Kökar kommun	offentl.
2 suppleant	x	x	Airi Pettersson **	31.12.2019	Kumlinge kommun	offentl.
	x	x	Mikael Sjöblom **	31.12.2019	Privatperson	privat
	x	x	Marianne Karlström *	31.12.2019	Brändö kommun	offentl.
	x	x	Maria Svedmark *	31.12.2019	Föglö kommun	offentl.
		x	Rosita Broström *	31.12.2019	Ål. Fiskodlarförening	tredje
		ordförande	**Peter Selander ***	31.12.2019	Företagare	privat
ordinarie		x	Lotta Nummelin	31.12.2018	Rädda Lumparn	tredje
3 suppleant		x	David Ståhlman *	31.12.2019	Privatperson	privat
		x	Fredrik Lundberg	31.12.2018	Ålands fiskare	tredje
		x	Roger Nordlund	31.12.2018	Privat	privat
		x	Lukas Sandberg	31.12.2018	Företagare	privat
		x	Petra Granholm	31.12.2018	Ålands Natur & Miljö	tredje
		x	Jan Englund **	31.12.2019	Kumlinge fiskelag	tredje
		x	Rikard Sundelin **	31.12.2019	EMIL	tredje

STYRELSE		
Tredje	5	50 %
Privata	3	30 %
Offentlig	2	20 %
Kvinnor	5	50 %
Män	5	50 %
Ungdom	2	

LAG		
Tredje	8	44 %
Privata	5	28 %
Offentlig	5	28 %
Kvinnor	11	61 %
Män	7	39 %

FLAG		
Tredje	6	40 %
Privata	5	33 %
Offentlig	3	20 %
Kvinnor	6	40 %
Män	9	60 %
Koppling till fiske/miljö	9	60 %

Under 2018 har Tage Eriksson varit ordförande och Therese Ling viceordförande för styrelse och LAG. Peter Selander och Lotta Nummelin har varit ordförande respektive viceordförande för FLAG. Aktionsgrupperna har varit uppdelade i arbetsutskott som framgångsrikt har behandlat projektansökningar.

STYRELSE- OCH AKTIONSGRUPPSMÖTEN

	Styrelsemöten	LAG-möten	FLAG-möten	Totalt
Fysiska beslutande möten	4	4	4	12
Arbetsutskottsmöten	1	4	3	8
Mailmöten	2	2	0	4
Skolningar	0	2	1[6]	2
Totalt	7	12	8	26
Deltagare i snitt	*6 av 7*	*10 av 18*	*8 av 15*	

[4] Behandlar stödansökningar inom ramen för Leaderstrategin 2014-2020 delfinansierat av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
[5] Behandlar stödansökningar inom ramen för strategin Ett hållbart fiskeÅland 2014-2020 delfinansierat av Europeiska havs- och fiskerifonden
[6] Skolningen var gemensam för LAG och FLAG

Föreningsmöten

På vårmötet den 18 april 2018 som ägde rum på Ålands Landsbygdscentrum deltog 12 personer. Förutom stadgeenliga ärenden fastställdes regler för valberedningens arbete och en gemensam strategirevidering (FLAG och LAG) som bland annat ökar möjligheten till 80 % i stöd. Fredrika Sundberg, Folke Engblom och Lennart Joelsson tillsattes som valberedningskommitté.

Den 29 november 2018 deltog 15 personer i Lokalkraft Leader Ålands höstmöte, som hölls på Pensionat Stalldalen, Finström. Innan mötet fanns möjlighet att besöka Leaderprojektet Bihuset. Ann Nedergård från Ålands Vatten presenterade bolagets projektplaner och arbete med vattenskydd.

Budget och verksamhetsplan för 2019 godkändes på mötet, däribland reservering av medel för anlitande av projektlotsar för fiskeprojekt (FLAG) och miljöförbättrande projekt (LAG) samt möjlighet för extra arvoden för ledamöter som representerar Leader i andra sammanhang än på Leadermöten.

Valberedningen presenterade sitt förslag till sammansättning och fick understöd. Jaana Ojanen utsågs till ordförande för styrelsen och den lokala aktionsgruppen. Peter Selander återvaldes som ordförande för Fiskets lokala aktionsgrupp.

Ny ordförande Jaana Ojanen och sittande ordförande Tage Eriksson

PROJEKT

Projektförfrågningar kommer regelbundet till den lokala aktionsgruppen. Efterfrågan och behov upplevs vara stor. Förväntningen när verksamhetsplanen för 2018 skrevs var att året skulle bli en topp i programperioden och att många projektansökningar skulle förordas stöd. Så blev det verkligen också, under 2018 förordade den lokala aktionsgruppen (LAG) 470 000 euro i stöd till 21 projekt – mer än dubbelt mot de två tidigare åren tillsammans. Fyra stödansökningar avslogs av LAG. Stödprocenten är 60 %. Under årets strategirevidering möjliggjordes dock 80 % stöd för ansökningar som antingen får mer än 25 poäng i urvalskriteriebedömningen eller om åtgärden är direkt miljöförbättrande och minskar näringsläckage, t.ex. våtmarker. Dessutom tillåts hela den privata motfinansieringen bestå av talkoarbete.

LEADERPROJEKT (LAG)		Förordat 2016		Förordat 2017		Förordat 2018		Förordat sammanlagt		
Tyngdpunktsområden	**Budget**	**Stödsumma**	**Antal**	**Stödsumma**	**Antal**	**Stödsumma**	**Antal**	**Stödsumma**	**Antal**	**%**
Samhällsutveckling	497 000	142 513	3	139 390	4	104 209	6	386 112	13	78 %
Natur & Miljö	597 000	78 902	2	19 992	2	232 501	11	331 395	15	56 %
Kunskap	200 000	2 68	1	29 530	1	133 343	4	165 557	6	83 %
Samarbete (LAG)	50 000	0	0	-	0	0	0	0	0	0 %
Totalt	**1 344 000**	**224 099**	**6**	**188 912**	**7**	**470 053**	**21**	**883 064**	**34**	**66 %**

FISKELEADERPROJEKT (FLAG)		Förordat 2016		Förordat 2017		Förordat 2018		Förordat sammanlagt		
Fokusområde	**Budget**	**Stödsumma**	**Antal**	**Stödsumma**	**Antal**	**Stödsumma**	**Antal**	**Stödsumma**	**Antal**	**%**
Miljö	250 000	0	0	52 33	2	34 709	10*	87 041	12	35 %
Kunskap	110 000	0	0	~~13 288 *~~	~~1~~	23 049	2	23 049	2	21 %
Upplevelse	150 000	0	0	5 28	1	13 708	2	18 988	3	13 %
Totalt	**510 000**	**0**	**0**	**57 61**	**3**	**71 466**	**14**	**129 078**	**17**	**25 %**

* Eg. 70 900, men ett projekt avbröt

** inkl ett temaprojekt med åtta delprojekt*

Andelen projektstöd som förordas Fiskets lokala aktionsgrupp (FLAG) har inte haft lika stor åtgång. Strategin "Ett hållbart fiskeÅland 2014-2020" godkändes av Ålands landskapsregering först våren 2016 och kom därmed igång sent. Stödansökningarna har även haft en rätt liten budget. Flera projekt har återtagit sina ansökningar, ett förordat projekt har avbrutits och två ansökningar har fått avslag. Det finns dock en förhoppning om att de medel som budgeterats kommer att förbrukas. Flera ansökningar har redan behandlats under 2019, en fiskeprojektlots har anlitats, fler marknadsföringsåtgärder genomförts och planeras, egna projekt förbereds (t.ex samarbetsprojekt med andra FLAG-områden) och driften för FLAG planeras för att kunna utöka administration och kommunikation, t.ex. genom att anlita en ytterligare resurs.

FiskeLeaderprojektet Gäddfabrik i Snäckö, Geta (Foto: Andreas Karlsson, Snäckö fiskelag)

LEADERPROJEKT (LAG)

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling:
Europa investerar i landsbygdsområden
Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014-2020

SAMHÄLLSUTVECKLING

Härbärge på Hamnö, Kökar	Föreningen Franciskus på Kökar	Avslutat
Levande Markusböle - renovering av läktare	IFFK	Avslutat
Östergårds väderkvarn	Östersockens byalag	Avslutat
Kumlinge kulturcentrum	Kumlinge Byalag	Pågående
Traktor & Skjul, visningstraktorer	Sottunga Hembygdsförening	Pågående
Nybonds i Krogstad	Nybonds i Krogstad rf	Pågående
Vargskärsgården	Vargskärs byalag rf	Pågående
Visualisering av bygdehistoria	Pålsböle nejdens byalag rf	Pågående från 2018
Enskär	Eckerö båtförening rf	Pågående från 2018
Lantbruksmuseum och traktorupplevelser	Ålands veterantraktorklubb	Pågående från 2018
Öka Lappos attraktionskraft	Lappo UF	Pågående från 2018
Norrby Ångbåtsbrygga (hopptorn)	Norrby Fiskelag	Pågående från 2018
Folkdans och ungdomar	Folkdansarna på Åland rf	Pågående från 2018

NATUR OCH MILJÖ

Jåsholm naturmotionsstig	Brändö IK	Avslutat
Föreningsbigården "Bihuset"	Ålands biodlarförening rf	Avslutat
Reningsdamm vid Storängsdikets mynning	Rädda Lumparn	Avslutat
Räddande av Gottbysund naturbiotop (naturbete)	Simon Karlsson	Avslutat
Vattenreningsverk 2018	Kobba Klintars Vänner	Avslutat
Grunnebetet Bockberg Strömma Hammarland	Jan Holmes	Pågående från 2018
Ekologiska Naturbeten	Simon Karlsson	Pågående från 2018
Barnens trädgård och snickeri	Ålands 4H-distrikt	Pågående från 2018
Öppet Hamnö (naturbete)	Joels Firma	Pågående från 2018
Petterssonsängen (naturbete)	Björkö byns fiskelag och samfällda	Pågående från 2018
Sedimenteringsdamm i Lillbolstad by	Holmqvist Lantbruksentreprenad	Pågående från 2018
Naturbeten på Norr-Joffas	Tiiskars lamm	Pågående från 2018
Återskapande av strandäng (naturbete)	Torsholma Fiske- och byalag	Pågående från 2018
Åt Skogen (allmän rekreationsskog)	Ålands Natur & Miljö	*Ej godkänt av LR än*
JURMO - ger liv i skärgården (naturbete)	Korsvikens lamm	*Ej godkänt av LR än*

KUNSKAP

Erkas köksspis och bakugn, kurs och upprutstning	Vårdöby och Strömsöby byalag rf	Avslutat
Brunnby studieresa 2018	Ålands Producentförbund	Avslutat
Prentisarnas förberedelser för Tall Ships Race 2021	Skeppsföreningen Albanus	Pågående från 2018
Segeljakten Alanta - skrovbyggnation	Segeljaktsföreningen Alanta r.f.	Pågående från 2018
Terroir- och merroiratlas	Ålands landskapsregering	Pågående från 2018
Windjammerns barn - Syltorkestern	ABF-Åland	Pågående från 2018

FISKELEADERPROJEKT (FLAG)

Europeiska havs- och fiskerifonden
Det åländska genomförandet av Finlands operativa program för fiskerinäringen 2014-2020

MILJÖ

Förbättrad fiskvandringsled	Ralf Styrström	Avslutat
Västersjöprojektet	Seglinge fiskelag	Pågående
Fisken ska fram	Lokalkraft Leader Åland	Pågående från 2018
Torpfjärden	Ålands fiskevårdsförening	Pågående från 2018
Vassklippning i Björkösund	Bamböle fiskevårdsförening	Pågående från 2018
Förbättrad leksområde Hemviken	Norrö AB privat vattenområde	Pågående från 2018
Fiskvandringsled Ösundet	Ytterby fiskelag	Pågående från 2018
Fiskvandringsled Österviken	Ytterby fiskelag	Pågående från 2018
Våtmarkstrappa Överbodavik	Överboda fiskelag	Pågående från 2018
Fiskvåtmark Skvaltbäcken	Överboda fiskelag	Pågående från 2018
Öring på Åland, utställning	Ålands jakt- och fiskemuseum	Pågående från 2018
Gäddfabrik Snäckö	Snäckö fiskelag	Pågående från 2018

KUNSKAP

Kräftkurs	Ålands hushållningssällskap	Pågående från 2018
Inspirationsresa till Västkusten	Skördefestens Vänner	Pågående från 2018

UPPLEVELSE

Båtupptagningsramp	Enklinge fiskelag	Avslutat
Sjösättningsramp Vandöfjärden	Samfälligheten för Ödkarby, Sålis och Ovanåker	Avslutat
Rädda Ämtvik	GS Maritime Safety Ab	Pågående från 2018

EGNA PROJEKT

FISKEN SKA FRAM

Under 2018 godkändes Lokalkraft Leader Ålands egna fiskeLeaderprojekt Fisken ska fram, ett temaprojekt med åtta delprojekt, inom ramen för Ett hållbart fiskeÅland 2014-2020. Projektet pågår till och med 2020.

Fem projekt skall klippa vass under flera år för att öppna upp vandringsled till fiskleksområden.
- TORPFJÄRDEN Ålands fiskevårdsförening
- FÖRBÄTTRINGAR FÖR FISKENS LEKOMRÅDE I HEMVIKEN PÅ SKRÅBJÖRKÖ Norrö AB privat vattenområde
- VASSKLIPPNING I BJÖRKÖSUND BAMBÖLE OCH UTSÄTTNING AV RISVASAR Bamböle fiskevårdsförening
- FISKVANDRINGSLED ÖSUNDET och FISKVANDRINGSLED ÖSTERVIKEN Ytterby fiskelag

Överboda fiskelag skall genom två projekt skapa fiskvåtmarker
- ÖVERBODAVIK Konstruering av våtmarkstrappa för lekyta och vandringsled för lekande gäddor
- SKVALTBÄCKEN Skapa en fiskvåtmark (ca 1 600 m2) i en mindre vassvik med ett större dikesutflöde

Det sista projektet är ett informationsprojekt genom Ålands jakt- och fiskemuseum
- ÖRING PÅ ÅLAND Samarbetsprojekt mellan Stiftelsen Ålands jakt- och fiskemuseum, Stödföreningen för Ålands jakt- och fiskemuseum och Ålands fiskevårdsförening. Skapa en informativ utställning om öring och åtgärder som görs för öringen samt installerande av ett interaktivt öringsspel, "Trout Route".

SEABASED

Lokalkraft Leader Åland är associerad partner i Central Baltic-projektet SEABASED (Seabased Measures in Baltic Sea Nutrient Management). John Nurminens stiftelse leder projektet och samarbetspartner är Egentliga Finlands NTM-central, Ålands landskapsregering, Ålands fiskodlarförening samt Stockholms Universitet, Länsstyrelsen i Östergötland och Baltic Works Commission. Avsikten med projektet är att minska övergödningens effekter på Östersjön genom att utvärdera olika åtgärder som syftar till att förbättra havsområdets tillstånd och minska havets interna belastning. Lokalkraft Leader Åland deltog den 5 september i en informationsträff med jordbrukare kring miljöåtgärder.

NÄTVERKANDE OCH SAMARBETEN

LANDSBYGDSPOLITIK I SVENSKFINLAND: IDNET

Lokalkraft Leader Åland är med i det identitetsbaserade nätverket "IDNET", för projektet "Svenskfinland som pilotområde och brobyggare". Nätverkets uppgift är att samla olika finlandssvenska landsbygdsaktörer till ett gemensamt forum. IDNET:s verksamhet baserar sig på språklig och kulturell gemenskap inom den breda landsbygdspolitiken i Finland. Föredragande/projektledare är Ann-Sofi Backgren och ordförande är riksdagsledamot Thomas Blomqvist. Ålands representant har deltagit via Skype på flera möten under året.

ÖVERVAKNINGSKOMMITTÉN

Lokalkraft Leader Åland har deltagit i de två årliga övervakningskommittémöten för de Europeiska strukturfondsprogrammen som genomförs på Åland (ej havs-och fiskeriprogrammet).

STYRGRUPPEN FÖR UTVÄRDERING

Lokalkraft Leader Åland har deltagit i möten med styrgruppen för utvärdering av landsbygdsutvecklingsprogrammet. Utvärderingen utförs av Nordregio och ÅSUB.

BÄRKRAFT.AX

Leader Åland är medaktörer i nätverket Bärkraft.ax som arbetar med Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland. Föreningen har deltagit i medaktörsmöten och evenemang under året, bland annat Forum för samhällsutveckling och en ABCD backcasting inom utvecklingsmål 3 "Allt vatten har god kvalitet".

WATER MANAGEMENT TASK FORCE

Inom landskapet finns för närvarande ett stort antal projekt, insatser och möjligheter till finansiering riktade mot vattenvård. Water management task force är en informellt sammankallad grupp med syfte att informera och nätverka om dessa insatser och projekt. Sölve Högman, programansvarig för LBU-programmet (Jordbruksbyrån, Näringsavdelningen, Ålands landskapsregering) är initiativtagare. Runt 20 personer träffades för samarbetsmöten två gånger under 2018.

STYRGRUPPEN FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING

Lokalkraft Leader Åland deltar i styrgruppen för landsbygdsutveckling (Ålands landskapsregering) och har under året deltagit i flera möten.

HÄNDELSER UNDER ÅRET

JANUARI

Kultur- och fritidsnämnden i Mariehamn
Informationsmöte om stödmöjligheter och planerande av öppet informationstillfälle i Mariehamn.

Utvärdering och projektbesök
I samband med ett möte angående den tematiska utvärderingsrapporten av Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014-2020 besökte LAGs koordinator och representater från Nordregio det naturbete som fått Leaderstöd i Gottby, Jomala.

Leadermöten
Både LAG och FLAG behandlade projekt i januari. Dessutom hölls en gemensam skolning för aktionsgrupperna.

FEBRUARI

Bärkraft.ax
Medaktörsmöte för Bärkraft.ax hölls på Ålands Landsbygdscentrum på fastlagstisdagen

Leadermöten
Ett styrelsemöte och två FLAG-möten hölls i februari

Utvärdering
Nordregio presenterade sin tematiskt fördjupade årsrapport [7]på mötet med styrgruppen för utvärdering av LBU-programmet

MARS

Information i Mariehamn
Öppet informationstillfälle om Leader på Mariehamns stadsbibliotek den 5 mars.

Emottagande av besök på Ålands Landsbygdscentrum
Den 14 mars besökte Liberalernas lagtingsgrupp samt några ministrar Ålands Landsbygdscentrum för att bekanta sig med organisationerna och området.

[7] https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/page/lbu_aland_nordregio_28_mars_2018_beslut.pdf

Norrby fiskelag
LAGs koordinator deltog i Norrby fiskelags årsmöte den 19 mars för att informera om stödmöjligheter

Fiskevårdsseminarium
I samband med ett fiskevårdsseminarium som arrangerades av Fastighetsverket 28 mars presenterades Fiskets lokala aktionsgrupp och Leadermetoden.

Leadermöten
LAG behandlade projektansökningar och styrelsen höll ett möte

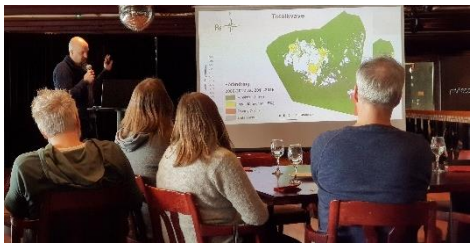

Östersjöns dag
ABCD-backcasting workshop inom utvecklingsmål 3, "Allt vatten har god kvalitet" samt deltagande i Östersjöns dag (Arr: Ålands vatten, Östersjöfonden mfl)

APRIL

Informationstillfällen
LAGs koordinator deltog även i Ekologiska odlarnas vårmöte den 3 april för att informera om stödmöjligheter

Nätverksmöten
Samarbetsträff för Water management task force, möte med styrgruppen för landsbygdsutveckling

Leadermöten
I april ägde Lokalkraft Leader Ålands vårmöte rum och en strategirevidering godkändes

Emottagande av besök på Ålands Landsbygdscentrum
Näringsavdelningen vid Ålands landskapsregering, Socialdemokraterna och Centern på Åland kom på besök till Ålands Landsbygdscentrum vid tre olika tillfällen i april.

MAJ

Leadermöten
I maj hölls en skolning för LAG i det elektroniska systemet Hyrrä, två LAG-arbetsgruppsmöten och ett FLAG arbetsutskottsmöte.

Europadagen
Den 8 maj anordnades en Europa-afton på Maxinge center med temat "Ett hållbart EU – Ett hållbart Åland. Arrangör var Interreg Central Baltic och Ålands landskapsregering. Förutom panelsamtal, underhållning och intervjuer så fanns en projektutställning #MittEuropa där över 20 EU-finansierade projekt deltog. Segeljaktsföreningen Alanta, Rädda Lumparn och Föreningen Franciskus på Kökar fanns på plats med sina Leaderprojekt tillsammans med Lokalkraft Leader Ålands eget projekt Fisken ska fram.

Kalaset, Åland Grönskar

Kalaset, invigningen av Åland Grönskar den 25 maj 2018, hölls på Jomala Gård. Ålands veterantraktorklubb visade sitt pågående museum inom ramen för projektet Lantbruksmuseum och traktorupplevelser. De körde dessutom traktorturer ner till Rädda Lumparns projekt Reningsdammen vid Storängsdikets mynning. Där fick man veta mer om projektet och fick möjlighet att hjälpa till att så frön på vallarna till dammen. Dessutom invigdes Ålands Landsbygdscentrum av lantråd Katrin Sjögren och Fastighetsverkets Vd Stefan Rumander.

Bördi Nördi Nam Nam
Mathantverksdagar inom projektet Kustens Mat den 27-29 maj 2018 hölls på Åland.
Bördi´- står för bördigt, där kunskap växer
Nördi´- står för nörd, en person med passion för något
NamNam – står för det goda i livet, maten och måltiden

Dagarna, som var öppna för Mathantverkare från hela Finland bestod av föreläsningar, workshops och studiebesök. Ca 60 aktiva mathantverkare och andra intresserade samlades på Åland under tre mathantverksdagar. Lokalkraft Leader Åland deltog i seminariedelen som hölls av Linda Elvingson och Pontus Elvingson från Ängsholmens Gårdsmejeri. Mozzarella som mathantverk, Linda Elvingson och Erfarenheter med vattenbufflar, Pontus Elvingson

JUNI

Leadermöten
I juni behandlade både LAG och FLAG stödansökningar

Nätverksmöten
Lokalkraft Leader Åland deltog i nätverket bärkrafts Forum för samhällsutveckling i möten med Idnet och Water management task force.

JULI

I juli var kontoret stängt, med undantag för några projektrådgivningsmöten och ett mailmöte för LAG.

AUGUSTI

Besök från Estland

Lokalkraft Leader Åland arrangerade ett program för ett trettiotal representanter från Western Harju Partnership (LAG) från nordvästra Estland i mitten av augusti.

Deras resa började med ankomst till Brändö, där de LAG-medlem Marianne Karlström tog emot dem och visade Leaderprojekten Torsholma Hemvärnstorn och Ladan på Torsholma. Följande dag reste de till Seglinge där Göran Lindholm och Mikael Wennström tog emot dem för att berätta om Åland, självstyrelsen och livet i skärgården samt Västersjöprojektet, som drivs av Seglinge Fiskelag (FLAG). På Kumlinge ordnade Kumlinge byalag lunch och Airi Pettersson, LAG-medlem och ordförande för Kumlinge byalag, berättade om Leaderprojektet Kumlinge Kulturcentrum. Därifrån åkte de sedan till fasta Åland och övernattade på Gröna Uddens camping. Projektkoordinator Alexandra de Haas träffade dem där och berättade om Leader på Åland.

Mikael Wennström visar betet vid Västersjöprojektet

På fredagen besökte de Kastelholms slott och åkte sedan till Djurviks Gästgård där ägare Birgitta Bergman-Jansson (LAG-medlem) och Harry Jansson berättade mer historia och information om Åland. Efteråt besökte de Vikingabyn, där Fornföreningen Fibula berättade om Leaderprojektet Vikingaskeppet. Vistelsen avslutades på Ålands Sjöfartsmuseum.

Towards Smart, Attractive and Resilient Nordic Regions: a dialogue among researchers and practitioners

Ålands bildningsförbund arrangerade tillsammans med Nordregio ett seminarium[8] den 30 augusti om landsbygdens attraktionskraft och ekonomisk och social hållbarhet samt digitalisering. Lokalkraft Leader Åland deltog och presenterade Leader på Åland.

Alberto Giacometti, Nordregio, Ann-Sofi Backgren, specialsakkunnig

[8] Länk till presentationerna: Nordregio_seminarium_presentationer

SEPTEMBER

Informationstillfällen
Lokalkraft Leader Åland deltog den 5 september i projektet SEABASEDs informationsträff med jordbrukare kring miljöåtgärder.

Nätverksmöten
Den 12 september arrangerades ett seminarium om Åland som hållbar besöksdestination. Styrgruppen för landsbygdsutvecklingen hade möte den 14 september med efterföljande studiebesök till Stallhagen.

Leadermöten
Styrelsen hade ett möte och två mailmöten i september

OKTOBER

Leadermöten
I oktober behandlade FLAG stödansökningar. LAG hade ett arbetsutskottsmöte.

Informationstillfällen
Den 25 oktober deltog Lokalkraft Leader Åland i Stiftelsen Emelias möte för att informera om stödmöjligheter

Projektbesök
Segeljakten Alanta bjöd in till kölsträckning i Sjökvarteret i Mariehamn den 31 oktober.

Den finlandssvenska landsbygdsriksdagen
Den finlandssvenska landsbygdsriksdagen [9]är en konferens som samlar landsbygdsaktiva från hela Svenskfinland och arrangeras vartannat år. Evenemanget är en röst för byarna, organisationerna och människorna på landsbygden. Även gräsrotsrörelserna i städerna är välkomna med, för problemen är ofta de samma fast omgivningen varierar.

Den femtonde finlandssvenska Landsbygdsriksdagen ägde rum den 6-7 oktober 2018, med Lokalkraft Leader Åland som värd. Planeringsarbetet pågick under hela året genom en styrgrupp och projektledare Mari Rosenqvist. Även Åland Convention Bureau var behjälplig i starten. Eventet finansierades av evenemangsbidrag genom Ålands landskapsregering, Landsbygdsnätverksenheten, deltagaravgifter, SYTY och Lokalkraft Leader Ålands egna medel.

[9] Slutrapport: https://drive.google.com/file/d/1VytX418YYtTX7GI_NnPxMF1rOH5LPK6Q/view?usp=sharing

80 unika personer deltog under evenemangshelgen. Av dessa var 45 inresande (34 från Finland, 5 från Sverige, 3 från Norge och 3 från Island). Övriga 35 var åländska deltagare. Ytterligare 8 personer utanför Åland hade anmält sig till evenemanget men fick förhinder att delta.

Fredagskvällen inleddes med Nordisk Afton som firades med middag på Smakbyn tillsammans med föreningen Hela Norden Ska Leva som firade 10 år. Lördagens huvudföreläsare var Annakarin Nyberg & Clara Lidström med temat Digitalt entreprenörskap och Jerry Engström som pratade under rubriken Levande landsbygd. Dessutom hölls en mängd temaföreläsningar. På söndagen föreläste Christell Åström om "Landsbygdspolitik - vad är det?" och deltagarna fastställde en resolution med temat digitalisering; *Den finlandssvenska landsbygdsriksdagen konstaterar att digitaliseringen och i synnerhet de möjligheter till* n*ytänkande som de sociala medierna skapar, ställer helt nya krav på landsbygdens olika aktörer.*

Det var en lyckad tillställning som samlade både lokala och internationella deltagare som aktiv deltog i tankar kring landsbygdsutveckling i det digitala entreprenörskapet, i pedagogiska och tilltalande marknadsföringssätt, i samarbete i bygden och i konsten att förmedla det unika för platsen och vara öppen för innovation.

Bild t.v. Annakarin Nyberg, Ann-Sofi Backgren, Clara Lidström och Jerry Engström
Bild t.h. Alexandra de Haas i mitten, LAG-medlemmarna Elina Lindroos, Maria Svedmark, Therese Ling och Jaana Ojanen

NOVEMBER

Leadermöten
Både styrelsen och den lokala aktionsgruppen träffades för möten och projektbehandling i november. En LAG-medlem deltog tillsammans med koordinator i ett projektbesök till Lassa-Långnäs förening.

Nätverksmöten
På övervakningskommitténs möte den 8 november presenterade Lokalkraft Leader Åland sin egenutvärdering och deltog sedan i efterföljande seminarium "Hållbarhet på Åland inom jordbruket och livsmedelssektorn – vad kan vi göra mera?" inom ramen för lärandeprocessen inom utvärderingen av landsbygdsutvecklingsprogrammet 2014-2020. Kai Heikkilä, desk officer vid Europeiska Kommissionen pratade om den gemensamma jordbrukspolitiken inom EU, Lena Brenner presenterade Ålands hållbara livsmedelsstrategi i egenskap av ordförande för arbetsgruppen för densamma. Josef Apell (SWE), rådgivare och lantbrukare, föreläste om Conservation agriculture. Dagen avslutades med en paneldiskussion.

Utvecklingsworkshop i skärgården, ”Från ö till ö”

Företagsam skärgård arrangerar utvecklingsdagar i alla skärgårdskommuner. Den 10 november deltog Lokalkraft Leader Åland på workshopen i Kumlinge, tillsammans med representanter från bl.a. Företagsam skärgård, Ålands landskapsregering, Visit Åland och ortsbor.

Fotograf: Rebecka Eriksson

Closing the Loop: Circular economy in fishing and aquaculture areas

Rosita Broström, verksamhetsledare för Ålands fiskodlarförening. deltog i egenskap av Leader-medlem och representant för den åländska FLAG-arbetsgruppen vid ett FARNET- seminarium i Frankrike 20-22 november 2018. FARNET är det nätverk som implementerar Lokalt Ledd Utveckling (LLU), på engelska CLLD, inom ramen för den Europeiska fiskerifonden (EHFF).

Temat för seminariet var att fördjupa sig i begreppet cirkulär ekonomi och dess applikation på fiskeri- och vattenbruks- och förädlingsnäringarna. Syftet var att identifiera möjligheter att genom stödprogrammen uppmuntra utvecklingen av företagsverksamhet och andra aktiviteter som bidrar till att ta till vara på restströmmar och spillprodukter. Seminariet bestod av presentationer av innovativa projekt, seminarier kring olika frågeställningar, samt studiebesök till flertalet lokala projekt, finansierade via det lokala FLAG/Leader. På bilderna visas återvinning av gamla fiskenät, samt tillverkning av ett plast-liknande material av pressade fiskfjäll.

T.h. Magnus Nordgren från Landsbygdsnätverket och Jordbruksverket

DECEMBER

Leadermöten
I december behandlade FLAG stödansökningar.

Nätverksmöten
Den 14 december deltog Lokalkraft Leader Åland i Ålands Producentförbunds möte, där Lars Höök föreläste om klimat och kött.

SYNLIGHET I MEDIA

Lokalkraft leader Åland har under året synts på bland annat www.leader.ax, www.landsbygd.ax, www.landsbygdsriksdagen.fi, www.vattenskydd.ax, samt på Facebook och Instagram.

Både Ålandstidningen, Nya Åland, Ålands Radio och TV, Landsbygdens Folk har bevakat och rapporterat om Leaderprojekt och Lokalkraft Leader Åland kontinuerligt under året.

Landsbygdens Folk 16 november

Ålandstidningen 29 november

ÖVRIGT

Under året har det löpande skett rådgivning för nya och pågående projekt, varje vecka har stödmottagare och andra intresserade tagit kontakt med Lokalkraft Leader Åland, genom telefonsamtal, epost och besök.

Samarbeten är etablerade med Svenskfinland i första hand och Lokalkraft Leader Åland började utreda behov och möjligheter till ett gränsöverskridande projekt gällande ungdomar. Förfrågan om intresse och behov för ett ungdomsprojekt riktades till aktiva ungdomsorganisationer, t.ex. Katapult, Ung Resurs (AMS), Fältarna, SKUNK, Emmaus Åland, DUV, Ålands Scoutdistrikt, Ålands 4H-distrikt, Ålands näringsliv m.fl. SKUNK meddelade intresse och påbörjade en egen projektansökan.

Under 2018 har två samarbetsprojekt initierats med Leaderområden i Svenskfinland. Ett integrationsprojekt och ett hållbarhetsprojekt. Det budgeterades 10 000 euro för insats i egna projekt under 2018, men projekten förväntas påbörjas under 2019.

Information till kommunerna om projektfinansiering och möjligheten till samarbeten för att uppmärksamma det Europeiska kulturarvsåret skickades också ut, men dessvärre hann inget särskilt event anordnas i samband med detta.